

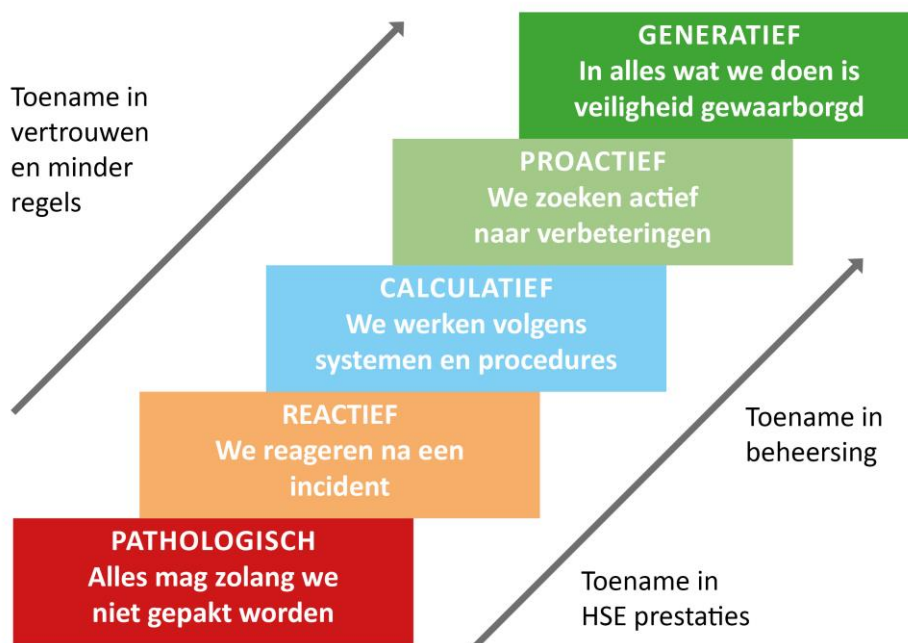
De veiligheidscultuurladder: Hearts & Minds

Op 6 juli 1988 ontploft het olieboorplatform Piper Alpha in de Noordzee. In luttele minuten sterven 167 mensen als gevolg hiervan. Uit een zeer uitgebreid onderzoek blijkt dat de catastrofale ramp is veroorzaakt door een dusdanig slechte veiligheidscultuur dat afspraken en regels niet meer nageleefd werden met alle gevolgen van dien.

Naar aanleiding van deze ramp is een model ontwikkeld om naar veiligheidscultuur te kijken. Wat is een veiligheidscultuur? Dit model heet Hearts & Minds en maakt onderscheid in vijf veiligheidsculturen die gevormd worden door overtuigingen en opvattingen die binnen een organisatie leven ten aanzien van veiligheid.

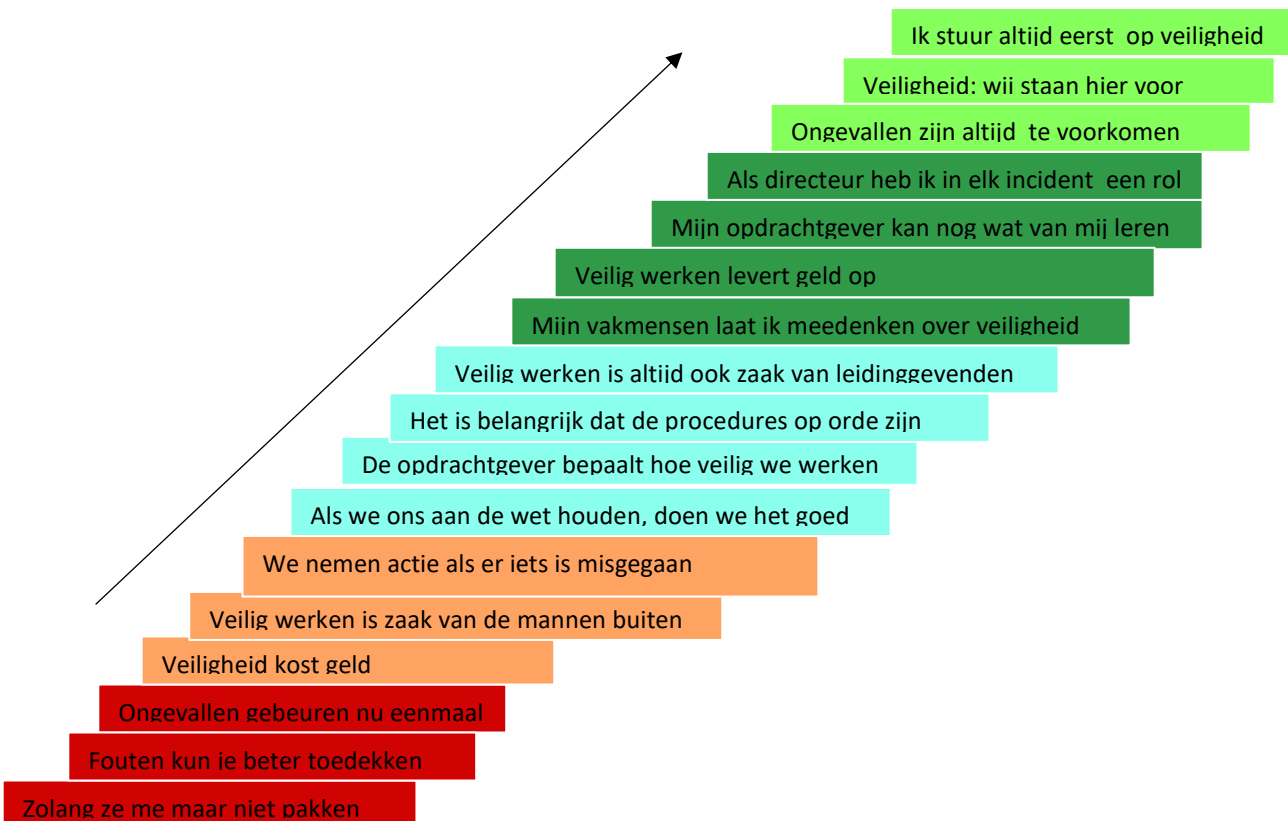
Hieronder is dit model weergegeven. Onder de naam van elk niveau staat de overtuiging die daar bij hoort want een cultuur is niets anders dan een set van overtuigingen die medewerkers van een organisatie delen en die hun handelen bepaalt.

Deze niveaus staan niet zomaar op elkaar gestapeld. Grofweg kun je zeggen dat hoe verder je deze 'ladder' op gaat (rechts omhoog) hoe veiliger jouw organisatie werkt. Er vinden minder ongevallen plaats in een 'generatieve' cultuur dan in een 'pathologische' cultuur.

Veiligheidscultuurladder - Bron: Hearts & Minds / Energy Institute

De veiligheidscultuurladder kun je dus vertalen naar wat mensen zeggen over veiligheid; in de overtuigingen die je hoort. In de gekleurde blokken die in bovenstaande afbeelding staan, zie je overtuigingen die passen bij de verschillende niveaus. We hebben in het deel over de TPG-driehoek ook overtuigingen langs zien komen; overtuigingen die iets vertellen over de veiligheidsmentaliteit in een bouwbedrijf. In onderstaande afbeelding staan nog meer overtuigingen op de denkbeeldige veiligheidscultuurladder.

Overtuigingen op de ladder - bron: Vlink

De ladder die hierboven is beschreven is niet 'in beton gegoten'. Uitspraken op de verschillende stappen op de ladder kunnen door elkaar gebruikt worden binnen één bedrijf, en er zijn vanzelfsprekend nog veel meer overtuigingen denkbaar.

Wat de ladder vooral duidelijk maakt is dat het versterken van een veiligheidscultuur geleidelijk gaat: met één stap tegelijk, waarbij elke stap helpt, ongeacht waar je op de ladder staat. De zinnen die je in de overtuigingenladder ziet staan, kunnen helpen om te herkennen waar je zelf staat en waar jouw collega's staan. Veel overtuigingen over veiligheid hoor je in gesprekken, soms tussen de regels door.

Wat zijn jouw overtuigingen met betrekking tot veiligheid?

Welke dingen hoor je jezelf zeggen of welke dingen horen anderen jou zeggen als het over veiligheid gaat?